

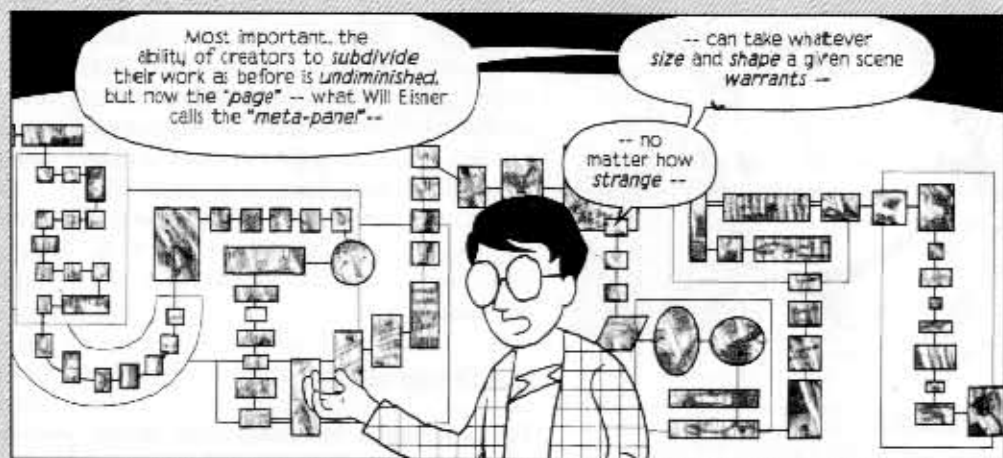
Kaiken maailman sarjakuvatatuksia

Scott McCloud: REINVENTING COMICS PARADOX PRESS

Scott McCloudin Comics - The Invisible Art (1993) oli viime vuosikymmenen vaikutusvalaisin sarjakuvia käsittelevä tietokirja. Vallankumouksellista kirjassa oli paitsi sen muoto (sarjakuva) myös monet McCloudin havainnot ja väitteet. Varsinkin eurooppalaista sarjakuvaväkeä kapeakatsaisemmat ja historiatonnammat amerikkalaiset innostuivat opuksesta, joka tutkaili sarjakuvallisuutta, sen historiaa ja ilmeneisyyttä paremmin kuin monikaan kirja aikaisemmin.

Sitten McCloud innostui netistä ja sen mahdollisista vaikutuksista sarjakuviin. MIT:ssä digitaalisesta mediasta työkehen luennaiva McCloud on sittenkin kokeillut verkkosarjakuvia kotisivuillaan www.scottmccloud.com sekä pohtinut sarjakuvan tulevaisuutta melkoisesti.

Reinventing Comicsin voi jakaa kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa McCloud kuvaa sarjakuvan nykytilaa (Yhdysvalloissa) niin talouden, tekijänoikeuksien kuin taiteenkin näkökulmasta. Sen jälkeen hän visioi, miten Internet ja digitaalinen tuotanto ja jakelu mah-

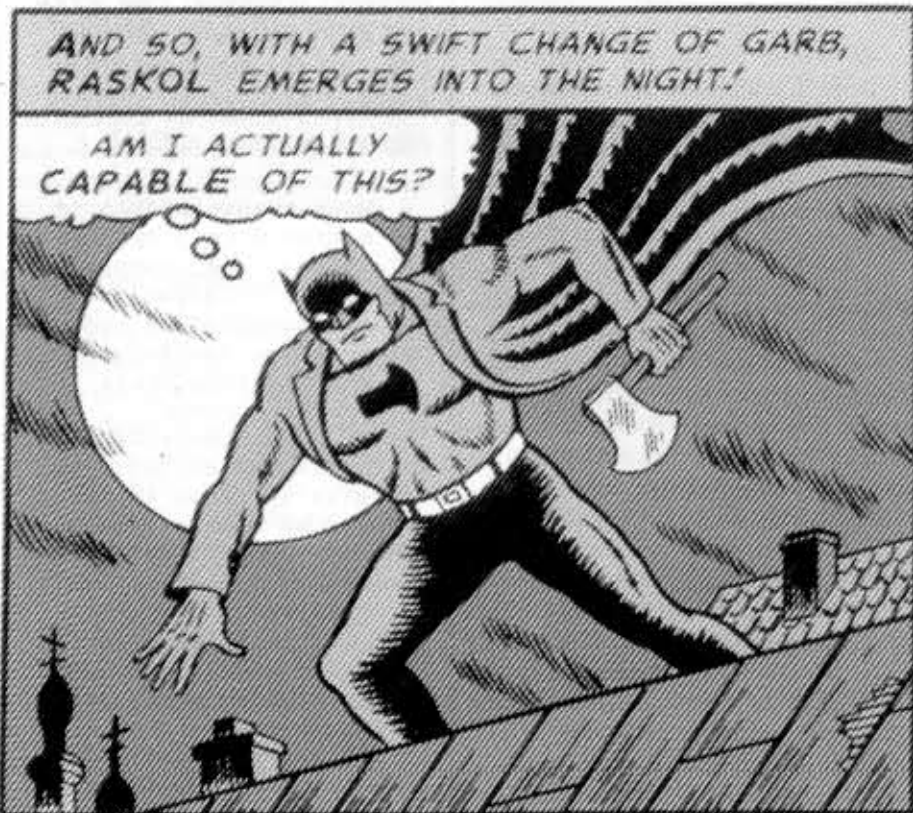

dollisesti vaikuttavat sarjakuviin.

Minulla on kaksitahoinen suhtautuminen McCloudiin ja Reinventing Comicsiin. Yhtäältä ihailen hänen monipuolista sarjakuvakäsitystään ja kykyään analysoida syitä sarjakuvamarkkinoiden romahtukseen 1990-luvulla ja sarjakuvan "ghettoutumiseen", toisaalta en voi sietää amerikkalaisen yltooptimistista nettisuittutusta. McCloudin netin mahdollisuuksia propagoiva retoriikka muistuttaa kirkonmiehiä. "And it's time, starting now, for a new set of dreams, to find new roads to a new generation, in a form beyond imagining" (s. 237). Hallelujaa!

Kuitenkin juuri kun McCloud tuntuu menevän liian pitkälle, hän ottaa vähän takapakkaa ja puntaroi kriittisesti omia ajatuksiaan. Kiistatta onkin totta, että tietokoneiden tehon ja niiden näyttöjen laadun kehittyessä tussilla ja tietokoneella tehdyn jäljen välinen ero saattaa muuttua miltei olemattomaksi. Tällöin kiinnostavaa verkkosarjakuvakin voi syntyä. Mutta McCloudin visiot ilman välillä jactavista, suoraan verkkoon tehdyistä graafisista romaaneista ja niiden tarjoamista mahdollisuuksista ovat kyllä kynnille liikaa. Uskon, kun näin. Tuskin vielä 15 vuoteen kuitenkaan.

Ville Hänninen

Eri tekijöitä: DRAWN AND QUARTERLY, VOL. 3 DRAWN & QUARTERLY

Eräs vuoden visuaalisesti komelmista albumeista on henkiin herännyt, 178-sivuinen Drawn and Quarterly -antologia. Drawn and Quarterlyhan on kanadalainen laatusarjakuvakustantamo, jonka talliin kuuluvat muun muassa Seth, Adrian Tomine, Chester Brown ja Julie Doucet. 1990-luvun puolivälissä ilmestynyt Drawn and Quarterly -lehti esitteli kustantamon vähemmän nimekkäitä löytöjä sekä eurooppalaisen taidesarjakuvan huippuja Jacques Tardista Maxiin. Onkin miellyttävää havaita, että antologia on herätetty muutaman vuoden tauon jälkeen henkiin ja vieläpä paksumana albumina. Erityisesti Chris Ware Gasoline Alley -klassikko kunnioittavat kannet ja muutenkin loppuun asti mieltä ulkoasu saa tarttumaan albumiin malttamattomana.

Suomalaisista albumiin on päässyt Pentti Otsamo, jonka Paimen-tarina on arvosteltu Sarjainfossa aikaisemmin ja erinomaisesti todettu. Keskittykäämme siis muihin albumin helmiin.

Heti albumin avaavan Otsamon tarinan jälkeen lukija saa nauttia ranskalaisesta Dupuy

& Berberianin ensimmäisestä Monsieur Jean -albumista. Suunnattoman lämpeä linne claire -jälki kohtaa monitasoisen tarinan, jossa Jean joutuu miettimään elämänsä ja ottamaan vastuun tekosistaan.

Dupuy & Berberian ovat Suomessa valittavan heikosti tunnettuja pitkän linjan taiteilijoita. Monsieur Jean on pitkän työn kulminoituma, jota on kiitetty Ranskassa monien otteeseen. Viimeksi kolmalla Monsieur Jean -albumilla muistettiin Angoulêmen sarjakuvafestivaaleilla vuonna 1999 parhaan albumin palkinnolla.

Lyhyissä tarinoissa on useita helmiä. R. Sikoryakin Dostoyevsky Comics on viltimpiä lukemiani Batman-tulkintoja, jossa "Lepis" murhaa kirveellä vanhan konjakkikurieikon. Rikos ja rangaistus -pastissi toimii kuin tauti.

Myös Harry Mayerovitchin vuodelta 1973 peräisin olevat pilapiirroksat, Sethin tyylikkää yksisivuista kuvaa ja ranskalaisen Blutchin nyrkkeilyn historiaa tutkailtava tarina miellyttävät niin silmää kuin aivojymääkin.

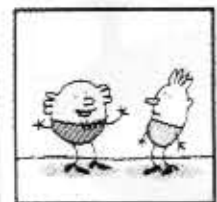
Sokeriksi pohjalle Chris Oliveros ja kumppanit ovat jättäneet Frank Kirgin (1885-1969) vanhat Gasoline Alley -stripit. Chicago Tribune -lehdessä vuonna 1918 (aipeleensa aloittaneesta Gasoline Alleysta jos mistä voi käyttää termiä "unohdettu mestariteos"). Sarjan päähenkilö, suurikokoinen Walt, löytää hylätyn lapsen portailtaan. Skeezix-nimisen lapsen kanssa hän vaeltelee Yhdysvaltain maaseudulla, tutkii luonnonilmiöitä ja vuodenaikojen kiertoa. Unenomaisissa tarinoissa kaikki oli mahdollista ja King vielä korosti sitä kokeilemalla estottomasti niin muodon kuin tyylin suhteen.

Värien loistoa ja miellyttävyyden lentoa ihaillessa tulee mieleen välittömästi Pikku Nemo. Gasoline Alley oli sarjakuvataidetta aikana, jolloin sanomalehtiinkin oli mahdollista luoda yksityiskohtaisen kauniita ja värikylläisiä tarinoita.

Ville Hänninen

Lewis Trondheim: NIMROD 5-6 FANTAGRAPHICS

Meanwhile, Philosophy offered to the same question...

2 Panoply of different answers.

Ranskalainen Lewis Trondheim on eittämättä yksi 1990-luvun vaikutusvaltaisimpia ja kiinnostavimpia sarjakuvantekijöitä. Samoihin aikoihin kun Trondheim oli perustamassa kuuden muun ihmisen kanssa l'Association-kustantamoa, hän alkoi julkaista pikatahtia sarjakuvia. Erittäin tuotteliaan Trondheimin maine on sittemmin kasvanut melkoisesti hänen minimalististen, sävyttään filosofisen pohdiskelujen mutta ei kuitenkaan teennäisten albumeistaan myötä. Trondheimin tarinoissa on niin komiikkaa kuin tragediakin, huumoria ja myös älykkyyttä. Parhaiten Trondheim tunnetaan Lapinot-albumistaan, joita on julkaistu myös englanniksi kahden albumin (Harum Scarum ja Hoodoodad) verran. Todella tutustumisen arvoisia ovat myös mykkäsarjakuvaa-albumi La Mouche sekä 500-sivuisen epos Carottes de Patagonie.

Vain englannin kieltä taitavien kannattaa katsastaa Nimrod-lehti, jota on ilmestynyt tähän mennessä kuusi numeroa. Lyhyiden tarinoiden kirjo on moninainen, puhtaasta slapstickista ja mykkäsarjakuvasta erikoisiin tulkintoihin maailman ja ihmisten alkuperästä sekä filosofiasta.

Ville Hänninen

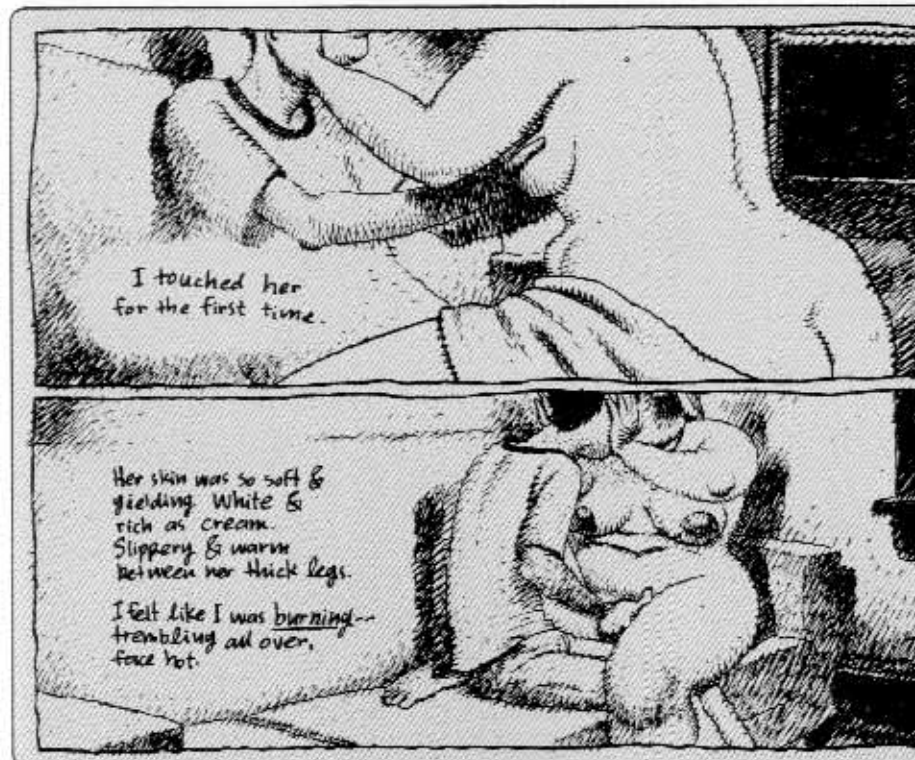
Andi Watson: BREAKFAST AFTER NOON 1-2 ONI PRESS

Varsin kiinnostava pienkustantamo Oni Press on ehtinyt julkaista parin vuoden aikana muun muassa Neil Gaimania, Kevin Smithia, Mike Mignolaa ja Scott Morsca. Siitä huolimatta englantilaisen Andi Watsonin Breakfast After Noon saattaa kuitenkin olla kustantamon tähän asti paras julkaisu. Skeleton Key - ja Geisha-lehdistä tunnetun Watsonin uusinta lehteä on ilmestynyt kirjoittamishetkellä kaksi numeroa. Ne kertovat lupaavasta taiteilijasta, joka on löytänyt itselleen sanottavaa ja kauniille, ligne claire -henkille viivalleen oivat puutteet.

Tarina kertoo pariskunnasta, joka jää työtömäksi. Rob ei tahdo myöntää tapahtunutta, vaan välittelee työkkäriin menemistä ja yrittää epätoivoisesti saada luottamusmiehen kautta vanhaa työnsä takaisin. Louise pyrkii koulutautumaan, löytämään itselleen uuden alan.

Tarina ei ole niin yksioikoinen kuin millä ylläoleva kuvaus kuulostaa. Watson kuvaa vähäeleisen tyylikkäästi normaalia arkea ja pariskunnan eloa kodin taloudellisen tilanteen heiketessä. Watsonin ilmava, Philippe Dupuy'n mieleentuova jälki tekee tarinasta elähdyttävää luettavaa.

Ville Hänninen

Dave Cooper: WEASEL 1-3 FANTAGRAPHICS

Dave Cooperin Weasella on ilmestynyt tähän mennessä kolme numeroa. Lupaavaksi julkaisun tekee se, että laatu on pysynyt koko ajan korkeana. Lehden ulkoasu ja sisältö ovat synkässä keskenään. Sävykäs viivankäyttö saa lukijan samastumaan hahmoihin.

Keskeinen osa lehteä on jatkuvajuoninen tarina, Ripple, joka kertoo valokuvaajan ja hänen mallinsa välisestä, alusta alkaen tuhoautuomista suhteesta. Lihava Tina vetää Martinia jollain merkittävällä tavalla puolelensa: heidän välilleen muodostuu kummallinen, hiukan perverssi ja pakkomielleellinen side.

Cooper tarkastelee eroottisia pakkomielleitä hiukan Stanley Kubrickin Eyes Wide Shutin tapaan. Molemmat paljastavat, mitä tapahtuu normaaliuden ja sovinnaisuuden fasadien takana.

Ville Hänninen